

Številka: 0913-30/2010/5

Datum: 4. 10. 2010

UKOM

predlagam.vladi@gov.si

Zadeva: Predlog 986: Označevanje hrane in vode

Zveza: e-pošta, z dne 14. 9. 2010

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na predlog 986 spletnega orodja predlagam.vladi.si v zvezi z označevanjem kontaminacije hrane in vode, izvora živil in prisotnosti GMO.

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je pristojno na področju varnosti hrane (označevanje in gensko spremenjeni organizmi), na področju varnosti vode in tobaka pa ne, zato podajamo samo odgovor na 1 in 4. predlog državljana.

PREDLOGI

- 1. Uvede se obvezno označevanje sestave, načina obdelave in kontaminantov na vseh živilih tako rastlinskih, živalskih ali sintetičnih. Prav tako se beleži postopke pri pridelavi in obdelavi.*
- 2. Pri mestnem vodovodnem omrežju se doda še sporočanje odjemalcem o kvaliteti vode (preko položnic ki že tako prihajajo na dom), taki podatki pa naj bodo tudi javno objavljeni.*
- 3. Tobaku in tobačnim izdelkom se naj prav tako označuje sestavo in kontaminante.*
- 4. V kolikor živilo vsebuje dodatke ki so kjerkoli po svetu prepovedani naj se tako živilo izključi iz prodaje. Živilo, pri katerem se je kjerkoli v procesu pridelave ali predelave uporabilo GMO se označi kot GMO-GSO. Prav tako živilo velja za GMO-GSO če je bilo mešano z živilom ki vsebuje GMO.*

ODGOVORI

1. Onesnaževala v živilih

Evropska unija ima na področju varnosti hrane sprejete številne predpise, ki ščitijo zdravje in druge interese potrošnikov ter so obvezujoče za vse države članice EU. Slovenija tako kot druge članice EU upošteva vse njene predpise, kot polnopravna članica Svetovne trgovinske organizacije pa tudi druge mednarodne predpise iz področja hrane.

Osnovni kriteriji za zagotavljanje visoke ravni varovanja zdravja ljudi in interesov potrošnikov v zvezi z živili so opredeljeni v evropski uredbi (178/2002) o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane.

Evropska zakonodaja s področja onesnaževal v živilih ne določa nikakršne obveze za proizvajalce po označevanju morebitnih onesnaževal v živilih, če je njihova vsebnost do predpisane zgornje mejne vrednosti.

Osnovna evropska uredba, ki ureja področje onesnaževal v živilih (315/1993) določa, da se živilo, ki vsebuje onesnaževalo v količini, ki s stališča javnega zdravja in zlasti toksikološko ni sprejemljivo, ne sme dajati v promet. Omenjena uredba določa tudi, da Komisija zaradi varovanja javnega zdravja, določi zgornje mejne vrednosti za določene onesnaževalce, ki so predpisane v prilogi uredbe 1881/2006.

Na nacionalni ravni je področje onesnaževal urejeno z Uredbo o izvajanju uredb Sveta in Komisije (ES) o onesnaževalih (Uradni list RS, št. 27/2007), ki določa pristojne organe in kazenske določbe. Inšpekcijski nadzor nad onesnaževali v živilih v Sloveniji izvajajo Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano, Veterinarska uprava RS ter Zdravstveni inšpektorat RS.

Označevanje živil

Področje označevanja živil v Sloveniji ureja Pravilnik o splošnem označevanju živil, ki temelji na evropski direktivi o označevanju živil. Označevanje so vse besede, podatki, trgovska imena, slikovno gradivo ali simboli, ki se nanašajo na živilo in so navedeni na embalaži, dokumentu, obvestilu, etiketi, obročku ali vratni etiketi, ki spremlja ali se nanaša na tako živilo.

Med obvezne podatke na označbi, ki jih predpisuje Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil, spadajo: ime, pod katerim se živilo daje v promet (prodajno ime); seznam sestavin in količina sestavin ali kategorije sestavin, skladno s 17. členom pravilnika; neto količina; rok uporabnosti; serija (lot) živila; posebni pogoji shranjevanja (hranjena) ali pogoji uporabe; ime in naslov ali firmo in sedež proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira, ali prodajalca, ki mora imeti naslov oziroma sedež v EU; podatek o kraju porekla, če bi izpustitev tega podatka lahko zavedla končnega potrošnika glede pravega porekla živila; navodila za uporabo, kadar živila ne bi bilo mogoče uporabiti brez teh navodil; pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 % vol alkohola, dejansko vsebnost alkohola v volumskih odstotkih; vsebnost alergenih substanc.

Poleg naštetih obveznih podatkov morajo biti na označbi živila tudi drugi podatki, če je tako določeno v predpisih, ki urejajo kakovost oziroma zdravstveno ustreznost živil, ter predpisih, ki urejajo označevanje gensko spremenjenih organizmov. Živilo, ki je bilo obsevano z ionizirajočim sevanjem, mora biti označeno v skladu s predpisom, ki ureja živila, obsevana z ionizirajočim sevanjem. Označbe na živilih morajo biti v slovenskem jeziku, na opaznem mestu embalaže, dobro vidne, razumljive, čitljive in neizbrisne. Upoštevati je treba prakse poštenega informiranja. Prepovedane so označbe, ki bi lahko zavedle potrošnika glede značilnosti živila, njegovih lastnosti, izvora ali porekla, sestave, količine, roka uporabnosti, načina izdelave.

Na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) menimo, da obstoječi predpisi v Sloveniji vezani na področje označevanja in onesnaževal ščitijo potrošnike in zagotavljajo njihovo varnost. Dodatni predpisi niso potrebni in bi povzročili neusklajenost slovenske zakonodaje s zakonodajo EU, kar bi pomenilo kršitev oziroma povzročanje nepotrebnih in zakonsko nedovoljenih ovir znotraj enotnega trga EU.

Sledljivost živil

V skladu z evropskimi predpisi (uredba 178/2002) je nosilec živilske dejavnosti, ki je neposredno vključen v živilsko verigo (pridelovalec, proizvajalec ali distributer) odgovoren za zagotavljanje izpolnjevanja zahtev živilske zakonodaje, s katerim stalno zagotavljajo varnost živil znotraj svoje dejavnosti.

Nosilec živilske dejavnosti ima torej glavno odgovornost za proizvodnjo varnih in kvalitetnih živil. Dolžan je vzpostaviti sistem notranjega nadzora s katerim stalno zagotavlja varnost živil znotraj svoje dejavnosti. Notranji nadzor mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) sistema.

V primeru, da se ugotovi, da so bila na trg dana živila, ki niso varna oziroma zdrava, mora nosilec živilske dejavnosti taka živila takoj odpoklicati s trga.

Sledljivost živil je prav tako predpisana z evropsko uredbo (178/2002), ki predpisuje, da je treba za vsa živila, krmo, živali za pridobivanje hrane in vse druge snovi, namenjene uporabi ali za katere se pričakuje, da se bodo uporabile v živilih ali krmi, zagotoviti sledljivost v vseh fazah pridelave, predelave in distribucije. Zagotovljeno mora biti, da je mogoče določiti vsako osebo, ki dobavi živilo, krmo, žival za pridobivanje hrane ali snov, namenjeno uporabi ali za katero se pričakuje, da se bo uporabila v živilu ali krmi. Nosilci živilske dejavnosti in dejavnosti proizvodnje krme morajo zato vzpostaviti sisteme in postopke za določitev podjetij, prejemnikov njihovih proizvodov. Živila in krma, ki se dajejo v promet ali se bodo verjetno dajali v promet v EU, mora biti ustrezno označena ali jih mora za lažjo sledljivost spremljati ustrezna dokumentacija ali informacije skladno z ustreznimi zahtevami posebnih določb.

V postopkih zagotavljanja sledljivosti mora vsak nosilec živilske dejavnosti v prehranski verigi zagotavljati evidenco oz. podatke o uporabljenih surovinah (sledljivost za en korak nazaj), podatke o dogajanju v svojem tehnološkem procesu in podatke o tem, komu je proizvod prodal (za en korak naprej).

Glede na vse navedeno na MKGP menimo, da obstoječa zakonodaja v Sloveniji zagotavlja sledljivost in, upoštevajoč organiziran uradni nadzor nad živil, omogoča zadostno zaščito potrošnikov.

4. Aditivi v živilu

Slovenija kot članica EU v živilih dovoljuje le tiste aditive, ki so dovoljeni v EU. Zakonodajo EU je Slovenija v svoj pravni red prenesla s Pravilnikom o aditivih za živila (Uradni list RS, št. 43/2004, 8/2005, 17/2006, 16/2008).

V primeru, da se v določenem živilu pojavi aditiv, ki s predpisi EU ni dovoljen, se tako živilo ne sme pojaviti na slovenskem tržišču.

Uporaba in označevanje gensko spremenjenih organizmov (GSO)

V primeru GSO ima EU enega najstrožjih sistemov njihove odobritve na svetu. GSO, ki v EU niso odobreni, ne smejo biti na trgu EU.

Evropska zakonodaja na področju GSO velja za vse članice EU, tudi glede njihovega označevanja (1829/2003 in 1830/2003). V EU je tako v vseh državah članicah, tako tudi v Sloveniji predpisano obvezno označevanje GSO v živilih in je izbira nakupa takšnega živila prepuščena potrošniku. Nadzor redno izvajajo pristojne inšpekcije.

Pridelava gensko spremenjenih rastlin (GSR) je v Sloveniji urejena z Zakonom o soobstoju gensko spremenjenih rastlin (Uradni list RS, 41/2009). V skladu z zakonom mora biti vsak, ki želi pridelovati GSR vpisan v register pridelovalcev, pri pridelavi in spravilu pa mora poskrbeti za ustrezne ukrepe, da ne pride do prisotnosti GSO v rastlinah in pridelkih kjer to ni zaželeno.

Obe zgoraj omenjeni uredbi se nanašata tudi na živila, ki so sestavljena ali proizvedena iz GSO. Tudi ta živila morajo biti ustrezno označena kot taka.

S spoštovanjem,

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano